

Vanuit de Zweedse boshut de Veluwe natuur verkennen. Maar gids Emmy kan niet beloven dat je wild tegenkomt.

Emmy vertelt àlles over herten en zwijnen

door Arnold Zweers

Kijk, dit is nou iets wat je van een 'gewone' natuurgids waarschijnlijk niet te horen krijgt. Namelijk dat als een reegetijd tijdens de bronst in juli/augustus wordt bevrucht door een reebok, het vrouwtje een 'wachtijd' van vier of vijf maanden in acht neemt alvorens het bevruchte eitje zich in de baarmoeder ontwikkelt. Dat gebeurt pas rond de jaarwisseling. En aangezien de reegetijd zo'n vijf maanden draagt, worden de kleintjes (vaak gaat het om twee- of drielingen) ergens in de zachte meimaand geboren. In plaats van in de koude, natte maand januari. Want dan zouden de kalfjes grote kans lopen direct of kort na de geboorte te overlijden.

De wachtijd wordt kiemrust genoemd. Het kiemen van het eitje wordt maanden uitgesteld. „Heel wonderbaarlijk hoe de natuur dat regelt. Bij de dassen en sommige andere diersoorten gebeurt dat ook.” Emmy van Willigen is niet een doorsnee natuurgids - die uiteraard ook heel veel van onze Veluwe en andere natuurgebieden afweet - de geboren Brabantse en huidige Tukkerse heeft zich helemaal gespecialiseerd in grofwild. Herten, zwijnen, reeën, damherten.

„Ik vertel op mijn groepswandelingen door de Veluwe natuur een algemeen verhaal, en als ik merk dat mensen er meer kaas van gegeten hebben, ga ik een stapje verder. Dan ga ik verdiepen en vertel ik de heel specifieke dingen over de natuur.”

In haar Zweedse boshut op het Catwickerzand bij Nieuw Milligen zit Emmy echt op haar praatstoel. Ze wijst op haar her-

tengeween aan de houten wanden. Opgezette koppen. Laat poten van herten, reeën en wilde zwijnen zien.

Ze vertelt van de edelherten tijdens de bronsttijd. Het mannetje - vertelt ze altijd tegen de groep - noemt ze Napoleon, het vrouwtje Josephine. Tijdens de bronst loopt Napoleon wel vier dagen lang om Josephine heen te dralen. Waarbij zij ettelijke keren door hem wordt 'beslagen'.

Er is overigens ook nog een herkansing voor Napoleon en Josephine voor het geval er - om welke reden dan ook - tijdens de zomerse bronsttijd geen bevruchting heeft plaats gevonden. Die tweede kans komt dan in november. De reegetijd die dan 'beslagen' wordt, grijpt niet naar het kiemrust-middel. Dat is niet nodig. De kleintjes zien immers na vijf maanden draagtijd niet

hartje winter maar in de zachte lente het levenslicht.

Emmy van Willigen is al vijftien jaar natuurgids - aanvankelijk bij het IVN Apeldoorn, later bij nationaal park De Hoge Veluwe -, en heeft zich door zelfstudie en het volgen van de ene na de andere cursus doorontwikkeld tot specialist en zelfstandig gevestigd gids op het gebied van het grofwild. Sinds kort heeft zij haar 'natuurwandelingen plus.' Met een hapje en een drankje. Met

■ Emmy van Willigen in haar

■ Emmy verkent de Veluwe op haar IJslander Sudri. Eigen foto

■ Emmy van Willigen (derde van rechts, met pet) met een groep in de natuur

Zweedse boshut bij Nieuw Milligen. Geweien, opgezette hertenkoppen. Zwijnenpootjes. foto Kevin Hagens

de mogelijkheid van een bezoek aan haar Zweedse boshut, hartje Veluwe.

Geboren aan de bosrand bij Eindhoven leerde Emmy als jong meisje al vroeg kennismaken met de natuur.

„Mijn ouders hadden het druk met hun bedrijf: drie sportzakken, in Eindhoven, Valkenswaard en Hilversum. Als mijn vader van zijn werk afkwam wilde hij het hoofd leegmaken en wandelen in de vrije natuur. 'Ga je mee Ems?', zei hij

dan.” Dat liet de kleine Emmy - nakomelinge in een gezin met verder vier jongens - zich geen twee keer zeggen. „Ik vond het heerlijk met mijn vader een rondje om het Diepmeerven te lopen. 'Zie je die wulpen?,' vroeg mijn vader dan. We zagen reën afspringen. Roofvogels. Zwaluwen op hun trek. Hoorden een bosuil zachtjes piepen. Mijn vader wist alles van de natuur, las er ook veel over.”

Emmy's opa had een zadelmakerij middenin Eindhoven. Hij haalde de viervoeters van de boeren en andere paardeneigenaren door ze staande op hun ruggen naar zijn bedrijf te voeren. De hele stad door. Met veel bekijks. Haast acrobatiek. De liefde voor paarden ging van opa op kleindochter. Zij heeft drie Arabieren en twee 'gewone' paarden.

Eigenlijk had Emmy kleuterjuf willen worden. Maar op haar zestiende kwam ze, omdat één van haar broers overleed, bij vader in de zaak. Vijf jaar later trouwde ze, met haar Leen; ze verhuisden naar Gouda, waar hij een aannemingsbedrijf had. En ook een boerenbedoeining met tien koaien, dertig schapen, vijf paarden, kippen. „Maar ik miste in dat vlakke polderland het paardrijden in de bossen.”

Ze kwamen in Lieren terecht, onder de rook van Apeldoorn, aan de rand van de Veluwe bossen. „Ik maakte hier lange

tochten. Soms reed ik op mijn paard dwars door de Loenermark en Imbosch naar de Carolina Hoeve op de Posbank, at daar een pannenkoekje en reed weer terug. Was ik de hele dag onderweg. Heerlijk.”

Toen haar man met pensioen ging, acht jaar geleden, verkastte ze opnieuw; nu naar een grote boerderij in Twente. Ook heel mooi, zegt ze, maar de Veluwe bleef trekken. Vandaar haar gidswerk in 's lands grootste natuurgebied - naast dat in Twente en op de Sallandse Heuvelrug - en de bouw van de Zweedse boshut.

Die is tegenwoordig een uitvalsbasis voor menige natuurwandeling met haar gasten. „Het is hier zo prachtig. De reën lopen rond het huis.” Emmy van Willigen belooft de mensen die ze door de bossen en heidevelden leidt nooit dat zij daadwerkelijk wild zullen zien. Het is een sprookje dat herten en zwijnen zich alleen 's ochtends vroeg en 's avonds vertonen.

„In principe kun je ze de hele dag treffen. Maar je weet het niet. Je hebt gidsen die adverteren met 'Geen wild zien, geld terug.' Ik absoluut niet. Hoeveel herten en zwijnen we op de Veluwe ook hebben, je moet geluk hebben; het is en blijft toeval als je ze ziet. En - zoals sommigen - voedsel strooien in het bos om de dieren te lokken? Nee, daar doe ik niet aan mee.”

Boshut begin- en eindpunt van natuurwandeling

Emmy van Willigen begint met groepen haar tochten door de Veluwe natuur op verschillende plekken bij hotels en restaurants.

Maar tegenwoordig ook bij Emmy's Boshut in de buurt van Nieuw Milligen. Ze ontvangt de groep (4 tot 10 personen) daar met koffie en zelfgemaakt gebak. Vertelt haar gasten aan de eikenhouten tafel een en ander over de natuur.

En na een wandeling door bos en hei van één à twee uur - waarbij Emmy tal van wetenswaardigheden te berde brengt - wordt er geluncht in de Zweedse boshut. Ook kan een zelfgemaakte stampot worden genuttigd. Slotstuk is een quiz met vragen over de natuur.

Meer info op emmynatuurwandelingen.nl of mail e.v.willigen@gmail.com

■ Emmy toont reën-, herten- en zwijnenpootjes. Eigen foto

Eigen foto